

# SPIS TREŚCI

|                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Wstęp</b> .....                                                                      | 9  |
| <b>CZĘŚ I. KORZENIE KONKURENCYJNOŚCI W EKONOMII</b> .....                               | 13 |
| <b>1. Koncepcje konkurencji w ekonomii</b> .....                                        | 13 |
| 1.1. Szkoła klasyczna .....                                                             | 13 |
| 1.2. Teoria Karola Marksa .....                                                         | 18 |
| 1.3. Neoklasyczna koncepcja konkurencji .....                                           | 19 |
| 1.4. Teoria gier .....                                                                  | 28 |
| 1.5. Keynesizm i postkeynesizm .....                                                    | 31 |
| 1.6. Szkoła austriacka .....                                                            | 33 |
| 1.7. Ekonomia ewolucyjna .....                                                          | 34 |
| 1.8. Trendy w ekonomii menedżerskiej .....                                              | 36 |
| 1.9. Podsumowanie .....                                                                 | 43 |
| <b>2. Teoretyczne aspekty konkurencyjności</b> .....                                    | 48 |
| 2.1. Istota i definicje konkurencyjności .....                                          | 48 |
| 2.2. Poziomy konkurencyjności .....                                                     | 51 |
| 2.3. Konkurencyjność <i>ex ante</i> a konkurencyjność <i>ex post</i> .....              | 53 |
| 2.4. Konkurencyjność podażowa a konkurencyjność popytowa .....                          | 59 |
| 2.5. Konkurencyjność wewnątrzbranżowa a konkurencyjność<br>międzybranżowa .....         | 60 |
| 2.6. Konkurencyjność na rynku krajowym a konkurencyjność na rynku<br>zagranicznym ..... | 61 |
| 2.7. Porównania konkurencyjności – różnica, przewaga i luka<br>konkurencyjna .....      | 63 |
| 2.8. Podsumowanie .....                                                                 | 65 |

|                                                                                                                                    |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| SYSTEMÓW GOSPODARCZYCH . . . . .                                                                                                   | 67         |
| <b>3. Konkurencyjność w ujęciu mikroekonomicznym. . . . .</b>                                                                      | <b>67</b>  |
| 3.1. Konkurencyjność przedsiębiorstwa – ujęcie modelowe . . . . .                                                                  | 67         |
| 3.2. Makroekonomiczne determinanty konkurencyjności przedsiębiorstwa<br>oraz mierniki konkurencyjności na poziomie makro . . . . . | 68         |
| 3.3. Mezoekonomiczne determinanty konkurencyjności przedsiębiorstwa<br>oraz mierniki konkurencyjności na poziomie mezo. . . . .    | 72         |
| 3.4. Mikroekonomiczne determinanty konkurencyjności przedsiębiorstwa . . . . .                                                     | 77         |
| 3.5. Problemy z pomiarem zmiennych opisujących konkurencyjność<br>przedsiębiorstwa . . . . .                                       | 77         |
| 3.6. Operacjonalizacja pojęć: „pozycja konkurencyjna”, „potencjał<br>konkurencyjny” i „strategia konkurencyjna” . . . . .          | 90         |
| 3.7. Podsumowanie . . . . .                                                                                                        | 99         |
| <b>4. Konkurencyjność w ujęciu mezoekonomicznym . . . . .</b>                                                                      | <b>100</b> |
| 4.1. Mezoekonomia – kierunki badań i jej przydatność w studiach<br>nad konkurencyjnością gospodarki . . . . .                      | 100        |
| 4.2. Ekonomia branży – geneza i przedmiot badań. . . . .                                                                           | 105        |
| 4.3. Branża – pojęcie, dylematy definicyjne. . . . .                                                                               | 105        |
| 4.4. „Diamant” Michaela Portera – prezentacja i krytyka . . . . .                                                                  | 107        |
| 4.5. Pojęcie konkurencyjności branży . . . . .                                                                                     | 112        |
| 4.6. Determinanty międzynarodowej konkurencyjności branży . . . . .                                                                | 114        |
| 4.7. Miary międzynarodowej pozycji konkurencyjnej branży. . . . .                                                                  | 121        |
| 4.8. Podsumowanie . . . . .                                                                                                        | 124        |
| <b>5. Konkurencyjność w ujęciu makroekonomicznym . . . . .</b>                                                                     | <b>126</b> |
| 5.1. Poziom makroekonomiczny a konkurencyjność . . . . .                                                                           | 126        |
| 5.2. Czynniki determinujące potencjał konkurencyjny gospodarki . . . . .                                                           | 131        |
| 5.3. Pozycja konkurencyjna gospodarki. . . . .                                                                                     | 133        |
| 5.4. Miary potencjału konkurencyjnego gospodarki . . . . .                                                                         | 134        |
| 5.5. Miary międzynarodowej pozycji konkurencyjnej kraju . . . . .                                                                  | 141        |
| 5.6. Stabilność makroekonomiczna a konkurencyjność . . . . .                                                                       | 145        |
| 5.7. Podsumowanie . . . . .                                                                                                        | 151        |
| <b>6. Konkurencyjność na poziomie lokalnym . . . . .</b>                                                                           | <b>153</b> |
| 6.1. Obszary konkurencyjności lokalnej. . . . .                                                                                    | 153        |
| 6.2. Uwarunkowania wewnętrzne konkurencyjności na poziomie lokalnym . . . . .                                                      | 160        |
| 6.3. Uwarunkowania zewnętrzne konkurencyjności na poziomie lokalnym . . . . .                                                      | 170        |
| 6.4. Rankingi konkurencyjności gmin . . . . .                                                                                      | 175        |

|    |                                                                                                                                                                         |     |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 67 | 6.5. Narzędzia kształtowania i podnoszenia konkurencyjności na poziomie lokalnym .....                                                                                  | 177 |
| 67 | 6.6. Podsumowanie .....                                                                                                                                                 | 180 |
| 67 | <b>7. Konkurencyjność gospodarek w ujęciu regionalnym.</b> .....                                                                                                        | 181 |
| 68 | 7.1. Kluczowe elementy teorii makroekonomicznych w zakresie konkurencyjności regionalnej .....                                                                          | 181 |
| 72 | 7.2. Obszary konkurencyjności regionalnej na przykładzie Polski .....                                                                                                   | 188 |
| 77 | 7.3. Wskaźniki konkurencyjności regionalnej i ich interpretacja oraz podstawowe metody analiz regionalnych w zakresie badań konkurencyjności .....                      | 195 |
| 77 | 7.4. Działania władz regionalnych na rzecz podnoszenia konkurencyjności – przegląd różnych instrumentów ze szczególnym uwzględnieniem działań w Unii Europejskiej ..... | 200 |
| 90 | 7.5. Podsumowanie .....                                                                                                                                                 | 205 |
| 99 |                                                                                                                                                                         |     |

### CZĘŚĆ III. STUDIA NAD MIĘDZYNARODOWĄ KONKURENCYJNOŚCIĄ

|    |                                                                                                  |     |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 00 | GOSPODAREK .....                                                                                 | 207 |
| 00 | <b>8. Wpływ polityki gospodarczej na konkurencyjność</b> .....                                   | 207 |
| 05 | 8.1. Struktura zadania wyznaczania polityki gospodarczej .....                                   | 207 |
| 05 | 8.2. Polityka fiskalna a konkurencyjność .....                                                   | 211 |
| 07 | 8.3. Polityka pieniężna a konkurencyjność .....                                                  | 212 |
| 12 | 8.4. Współczesne uwarunkowania polityki gospodarczej .....                                       | 213 |
| 14 | 8.5. Polityka kursowa a konkurencyjność .....                                                    | 216 |
| 21 | 8.6. Pozycja instytucjonalna banków centralnych .....                                            | 217 |
| 24 | 8.7. Wpływ polityki gospodarczej na konkurencyjność w okresie transformacji .....                | 222 |
| 26 | 8.8. Podsumowanie .....                                                                          | 223 |
| 26 |                                                                                                  |     |
| 1  | <b>9. Konkurencyjność a uwarunkowania prawne polityki konkurencji w Unii Europejskiej.</b> ..... | 224 |
| 3  | 9.1. Istota polityki konkurencji i jej znaczenie dla konkurencyjności .....                      | 224 |
| 4  | 9.2. Uzasadnienie prowadzenia polityki konkurencji w Unii Europejskiej ..                        | 226 |
| 1  | 9.3. Praktyki ograniczające konkurencję .....                                                    | 227 |
| 5  | 9.4. Nadużycie pozycji dominującej .....                                                         | 232 |
| 1  | 9.5. Kontrola koncentracji .....                                                                 | 235 |
| 3  | 9.6. Pomoc państwa .....                                                                         | 240 |
| 3  | 9.7. Europejska Sieć Konkurencji .....                                                           | 244 |
| 0  | 9.8. Podsumowanie .....                                                                          | 246 |
| 0  |                                                                                                  |     |
| 5  |                                                                                                  |     |

|                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>10. Metodologia badań konkurencyjności gospodarek narodowych</b>                                                                                                                 |     |
| – rankingi konkurencyjności .....                                                                                                                                                   | 248 |
| 10.1. Prezentacja wybranych rankingów konkurencyjności .....                                                                                                                        | 249 |
| 10.2. Podsumowanie – zalety i wady rankingów .....                                                                                                                                  | 270 |
| <b>11. Konkurencyjność Unii Europejskiej na tle założeń Strategii Lizbońskiej</b>                                                                                                   |     |
| Strategii Lizbońskiej .....                                                                                                                                                         | 274 |
| 11.1. Strategia Lizbońska jako dokument określający pozycję konkurencyjną <i>ex ante</i> Unii Europejskiej .....                                                                    | 274 |
| 11.2. Redefinicja założeń Strategii Lizbońskiej w 2005 roku w związku z rosnącą luką konkurencyjną regionu Unii Europejskiej w relacji do innych silnych gospodarek w świecie ..... | 280 |
| 11.3. Zmienne opisujące pozycję konkurencyjną Unii Europejskiej w ujęciu Strategii Lizbońskiej .....                                                                                | 283 |
| 11.4. Realizacja założeń Strategii Lizbońskiej w Polsce – priorytety przyjęte przez Polski Krajowy Program Reform .....                                                             | 289 |
| 11.5. Wątpliwości związane z realizacją założeń Strategii Lizbońskiej .....                                                                                                         | 292 |
| 11.6. Podsumowanie .....                                                                                                                                                            | 294 |
| <b>12. Miejsce Polski w rankingach konkurencyjności i ocena gospodarki polskiej przez pryzmat różnych mierników ekonomicznych</b>                                                   |     |
| 12.1. Pozycja konkurencyjna Polski w wybranych rankingach .....                                                                                                                     | 295 |
| 12.2. Pozycja konkurencyjna Polski względem największych gospodarek wschodzących .....                                                                                              | 308 |
| 12.3. Pozycja konkurencyjna oraz potencjał konkurencyjny Polski na podstawie analizy mierników społeczno-gospodarczych .....                                                        | 311 |
| 12.4. Rządowa strategia konkurencyjności międzynarodowej Polski .....                                                                                                               | 325 |
| 12.5. Podsumowanie .....                                                                                                                                                            | 333 |
| <b>Literatura</b> .....                                                                                                                                                             | 335 |
| <b>Alfabetyczny wykaz haseł</b> .....                                                                                                                                               | 343 |